

Wiadomości

Środa, 11 listopada 2020

11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości

„Dzień 11 listopada, jako rocznica odzyskania przez Naród Polski niepodległego bytu państwowego i jako dzień po wsze czasy związany z wielkim imieniem Józefa Piłsudskiego, zwycięskiego Wodza Narodu w walkach o wolność Ojczyzny - jest uroczystym Świętem Niepodległości”.

We środę 11 listopada obchodzimy 102. rocznicę odzyskania przez naszą Ojczyznę niepodległości po 123 latach niewoli austriackiej, pruskiej i rosyjskiej. Dzień ten został uznany za święto państwowe cytowaną wyżej ustawą z 23 kwietnia 1937 r. o Święcie Niepodległości, ale uroczyste obchody odbywały się już wcześniej.

W międzywojniu określenie daty odrodzenia Rzeczypospolitej Polskiej pozostawało kwestią dyskusyjną. Wątpliwości nie budził natomiast jej symboliczny charakter, bowiem nie sposób było wskazać jednego wydarzenia przesądzającego o wskrzeszeniu polskiej państwowości. Wybór daty Święta Niepodległości wiązał się z zakończeniem I wojny światowej w wyniku podpisania rozejmu w Compiègne 11 listopada 1918 r. W tym samym czasie Rada Regencyjna, organ władzy zwierzchniej Królestwa Polskiego, przekazała władzę wojskową i naczelną dowództwo wojsk polskich, jej podległych, Józefowi Piłsudskiemu, który dzień wcześniej powrócił do Warszawy z niewoli w Magdeburgu. Trzy dni później Rada powierzyła mu także władzę cywilną. Przyszłemu Naczelnikowi Państwa podporządkował się Tymczasowy Rząd Republiki Polskiej w Lublinie pod przewodnictwem Ignacego Daszyńskiego, działający od 7 listopada.

Pierwszy raz odzyskanie niepodległości powszechnie upamiętniono 14 listopada 1920 r. Wcześniej nie było to w pełni możliwe ze względu na toczące się walki o kształt granic i byt Rzeczypospolitej. W latach 1919 - 1936 obchody odzyskania niepodległości odbywały się zwykle w pierwszą niedzielę po 11 listopada i miały charakter wojskowy. W całym kraju odbywały się wówczas rewie wojskowe, msze święte za Ojczyznę i uroczystości państwowe. W Belwederze zaś organizowano ceremonie wręczania orderów Virtuti Militari za męstwo okazane w walce o wolność.

Jednak dopiero w 1926 r. dzień 11 listopada formalnie uznano za datę odzyskania niepodległości. Okólnik wydany przez prezesa Rady Ministrów Józefa Piłsudskiego ustanawiał ten dzień wolnym od pracy w administracji rządowej. Od tamtej pory marszałek Piłsudski co roku na placu Saskim w Warszawie - nazwanym jego imieniem w 10. rocznicę odrodzenia - dokonywał przeglądu pododdziałów wojsk i odbierał defiladę. Ostatnią w 1934 r. na Polu Mokotowskim. W 1932 r. dzień 11 listopada stał się też wolnym od nauki. Według ówczesnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego „powinien być wykorzystywany do celów wychowawczego oddziaływania na młodzież w duchu obywatelsko-państwowym na tle wydarzeń dziejowych z tym dniem związanych”.

11 listopada w charakterze święta państwowego celebrowany był w dwudziestolecium międzywojennym jedynie dwukrotnie - w 1937 i 1938 r. W pierwszym przypadku obchody uświetniło odsłonięcie pomnika gen. Józefa Sowińskiego w Parku Wolskim. Natomiast w 20. rocznicę odrodzenia Polski, w atmosferze nadciągającego zagrożenia wojennego, została zorganizowana wielka defilada wojskowa połączona z manifestacją poparcia narodu dla armii.

W czasie II wojny światowej obchodzenie Święta Niepodległości było zabronione. Pamięć jednak kultywowano konspiracyjnie, głównie w ramach działań „małego sabotażu”. Na murach miast pojawiały się okolicznościowe napisy, a w miejscach o trwałej symbolice narodowej składano wieńce i mocowano biało-czerwone flagi.

Po wojnie Krajowa Rada Narodowa ustawą z 22 lipca 1945 r. o ustanowieniu Narodowego Święta Odrodzenia Polski uczyniła świętem państwowym 22 lipca, rocznicę ogłoszenia Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w 1944 r., jednocześnie znosząc Święto Niepodległości. Aż do 1989 r. celebrowanie 11 listopada groziło represjami aparatu komunistycznego PRL. Odbывwały się jednak patriotyczne manifestacje, uznawane za nielegalne zgromadzenia. I choć w latach 80. XX w. delegacje rządowe zaczęły składać wieńce pod Grobem Nieznanego Żołnierza, to jeszcze w 1988 r. milicja rozpędziła świętujących.

Święto Niepodległości obchodzone 11 listopada zostało przywrócone przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ustawą z 15 lutego 1989 r. pod nazwą „Narodowe Święto Niepodległości”. Z kolei 11 listopada 1997 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwałę głoszącą m. in.: „Ta uroczysta rocznica skłania także do refleksji nad półwieczem, w którym wolnościowe i demokratyczne aspiracje Polaków były dławione przez hitlerowskich i sowieckich okupantów, a następnie - obcą naszej tradycji - podporządkowaną Związkowi Radzieckiemu komunistyczną władzę”.

Co roku w obchodach biorą także udział przedstawiciele Izby, na czele z Marszałkiem Sejmu. Straż Marszałkowska wystawia posterunek honorowy przed Grobem Nieznanego Żołnierza, a jej funkcjonariusze uczestniczą w defiladzie pododdziałów służb mundurowych. Tradycyjnie jest to również dzień otwarty w Sejmie, w trakcie którego kompleks budynków przy ul. Wiejskiej zwiedzają dziesiątki tysięcy zainteresowanych. W tym roku jednak nie będzie to możliwe ze względów sanitarnych.

Wiwat Niepodległa!

Źródło: sejm.gov.pl